

The Comparison of Social Isolation and Psychological Well-Being in Students with Specific and Normal Learning Disabilities

Farhad Ghadiri Sourman Abadi *

PhD in Psychology, Urmia University, Urmia, Iran.

Karim Abdolmohamadi

Assistant Professor, Department of Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

Asgar Alimohamadi

Assistant Professor, Psychology and Education of Exceptional Children, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

Abstract

The study aimed to compare social isolation and psychological well-being in students with specific and normal learning disabilities. The current research was descriptive and the causal-comparative type of research. The statistical population of the present study included all students with learning disabilities and normal students of Urmia City in the academic year of 2022-2023. A sample of 34 people (17 students with Specific learning disabilities and 17 normal students) were selected for each group using targeted sampling. The group of students with learning disabilities was diagnosed by the teacher and by a specialist in the psychology and education of children with special needs. Social Isolation Assessment Questionnaire of Asher et al., (1984) and Sterling's Children's Well-Being Questionnaire were used to collect data. Analysis of covariance test was used to analyze the data. The results of the research showed that there is a significant difference between the social isolation and mental well-being of students with specific learning disabilities and normal students ($P < 0.05$). Therefore, it can be said that students with specific learning disabilities need to receive effective interventions to improve social isolation and well-being.

Keywords: Social Isolation, Psychological Well-Being, Students, Specific Learning Disability.

* Corresponding Author: farhadghadiri17@yahoo.com

How to Cite: Ghadiri Sourman Abadi, F., Abdolmohamadi, K., Alimohamadi, A. (2024). The Comparison of Social Isolation and Psychological Well-Being in Students with Specific and Normal Learning Disabilities, *Journal of Psychology of Exceptional Individuals*, 14(03), 179-200. DOI: 10.22054/JPE.2023.73279.2074

Extended Abstract

١. Introduction

Specific learning disability is a complex neurodevelopmental disorder (McDonough et al., ٢٠١٧) that includes persistent problems in reading (dyslexia), written expression (dyslexia), or mathematics (Dyscalculia) (Colvin et al., ٢٠٢٢). One of the adverse consequences of this disorder in the social sphere is social isolation (Bruefach & Reynolds, ٢٠٢٢). Social isolation is defined as the objective lack of social relationships or low social contact with others (Wu, ٢٠٢٠) and is often measured in terms of the size of the social network, the diversity of the network or the frequency of contacts (Lim et al., ٢٠٢٢). On the other hand, students with specific learning disorders are at a lower level of Psychological well-being than normal children due to the frequent failures they face at school and at home (Alesi et al., ٢٠١٤). Psychological well-being allows people to reach their maximum potential by developing virtues, focusing on capabilities and personal growth, and understanding that happiness is achieved through individual self-knowledge (Ryff, ٢٠١٤).

٢. Literature Review

Studies have shown that compared to normal children, children with special learning disorders have more information-processing defects and are less popular and more rejected (Khasawneh, ٢٠٢١). In this regard, Brufak and Reynolds (٢٠٢٢) found that students with specific learning disabilities have fewer friends, their friends are less academically ambitious, they feel more incuriosity and hate at school, and they are more likely to avoid friendships. Abbasi (٢٠١٦) also showed that students with specific learning disorders have problems in starting and maintaining friendships, and these problems may lead to feelings of loneliness, low self-esteem, and other psychological and social defects. Also, Matteucci & Soncini (٢٠٢١) reported the prevalence of problems related to psychological well-being in students with specific learning disorders more than in normal students. Haft et al. (٢٠١٩) showed that more psychological problems such as depression, anxiety, interpersonal relationships, and low self-esteem are observed in people with specific learning disorders.

۳. Methodology

The current research was descriptive and the causal-comparative type of research. The statistical population of the present study included all students with learning disabilities and normal students of Urmia City in the academic year of ۲۰۲۲-۲۰۲۳. A sample of ۳۴ people (۱۷ students with Specific learning disabilities and ۱۷ normal students) were selected for each group using targeted sampling. The group of students with learning disabilities was diagnosed by the teacher and by a specialist in the psychology and education of children with special needs. Social Isolation Assessment Questionnaire of Asher et al., (۱۹۸۴) and Sterling's Children's Well-Being Questionnaire were used to collect data. Analysis of covariance test was used to analyze the data.

۴. Results

To answer the question of which of the dependent variables of the research have significant differences in the two groups, univariate analysis of variance was used, which is reported in Table ۱.

Table ۱. Multivariate analysis of variance for research variables

	dependent variable	sst	df	MS	F	sig	η
group	positive emotion	۱۰۰۶/۶۱	۱	۱۰۰۶/۶۱	۹۸/۷۷	۰/۰۰۰۱	۰/۷۵۰
	positive attitude	۷۴۳/۵۵	۱	۷۴۳/۵۵	۱۲۰/۷۴	۰/۰۰۰۱	۰/۷۹۱
	Social desirability	۱۹۲/۹۷	۱	۱۹۲/۹۷	۳۷/۱۹	۰/۰۰۰۱	۰/۵۳۸
	Social isolation	۸۴۰/۰۲	۱	۸۴۰/۰۲	۶/۹۸	۰/۰۱	۰/۱۷۹
error	positive emotion	۳۲۶/۱۱	۳۲	۱۰/۱۹			
	positive attitude	۱۹۷/۰۵	۳۲	۶/۱۵			
	Social desirability	۱۶۶/۰۰	۳۲	۵/۱۸			
	Social isolation	۳۸۴۶/۵۸	۳۲	۱۲۰/۲۰			

The results obtained from univariate analysis of variance (Table ۱) show that the two groups with specific learning disability and the normal group differ from each other in terms of psychological well-being sub-components (positive emotion, positive attitude and social desirability) as well as social isolation. In general, the results obtained from the following research show that the normal group has more psychological well-being than the specific learning disability group and also experiences less social isolation.

۵. Discussion

In explaining this finding, it can be said that students with specific learning disorders have low social competence due to their weak social skills and problems in getting along with others due to the fear of making mistakes in front of others, or a negative evaluation by others leads to social isolation (Ezzati Babi and Aghajani, ۲۰۲۲). It can also be said that students with specific learning disorders have problems with stability and emotional stability, these people have more intense reactions when facing emotional situations and do not act in the same and stable conditions; also, these people absorb environmental stimuli slower than their peers and act like younger children and always have problems in the field of cognitive and emotional processing deficits (Rezaei Fard et al., ۲۰۲۱). Therefore, this result may be due to the fact that people who use weaker cognitive styles in terms of emotional processing, such as rumination, catastrophizing, and self-blame, are more vulnerable to emotional problems than other people, and as a result, have low psychological well-being.

۶. Conclusion

It can be said that students with specific learning disabilities need to receive effective interventions to improve social isolation and well-being.

Acknowledgments

We are grateful to all the parents and teachers who helped us in conducting this research despite many problems.

مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص و عادی

فرهاد غدیری صورمان آبادی *

دکتری روان‌شناسی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران.

کریم عبدالمحمدی

استادیار گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

عسگر علیمحمدی

چکیده

هدف از پژوهش حاضر مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص و عادی بود. پژوهش حاضر توصیفی از نوع پژوهش‌های علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص و عادی شهر ارومیه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود؛ که از این جامعه با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند، نمونه‌ای با حجم ۳۴ نفر (۱۷ دانش‌آموز مبتلا به ناتوانی یادگیری خاص و ۱۷ دانش‌آموز عادی) برای هر گروه انتخاب شدند. گروه دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص توسط معلم و توسط یک متخصص روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص تشخیص دریافت کردند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه ارزیابی انزوای اجتماعی آشر و همکاران (۱۹۸۴) و پرسشنامه‌ی بهزیستی کودکان استرلینگ استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها آزمون تحلیل کواریانس به کار گرفته شد. نتایج پژوهش نشان داد که انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص و دانش‌آموزان عادی تفاوت معنی‌دار دارد ($P < ۰/۰۵$)؛ بنابراین می‌توان گفت دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص نیازمند دریافت مداخلات مؤثر جهت بهبود انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی می‌باشند.

کلیدواژه‌ها: انزوای اجتماعی، بهزیستی روانی، دانش‌آموزان، اختلال یادگیری خاص.

* نویسنده مسئول: farhadghadiri۱۷@yahoo.com

مقدمه

اختلال یادگیری خاص^۱، یک اختلال پیچیده عصب-تحویلی^۲ است (مک‌دونو^۳ و همکاران، ۲۰۱۷) که شامل مشکلات مداوم در خواندن (نارساخوانی)، بیان نوشتاری (نارسانویسی) و یا ریاضیات (نارسایی حساب) است (کالوین^۴ و همکاران، ۲۰۲۲). شیوع این اختلال در بین کودکان بسته به عواملی مانند ابزارهای مختلف ارزیابی، پیشینه فرهنگی، جنسیت و سن بین ۳ تا ۱۲ درصد متغیر است (پیترس و انصاری^۵، ۲۰۱۹؛ واگنر^۶ و همکاران، ۲۰۲۰). معمولاً میانگین سنی که در آن کودکان، تشخیص اختلال یادگیری خاص را دریافت می‌کنند، ۹ سال گزارش شده است (یو^۷ و همکاران، ۲۰۲۲) با این حال، اعتقاد بر این است که این اختلال قبل از ورود به مهد کودک رخ می‌دهد و تا بزرگسالی ادامه می‌یابد (ژانگ^۸ و همکاران، ۲۰۲۰). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که اختلال یادگیری خاص اغلب با اختلالات زبان (کریش^۹، ۲۰۲۲)، اختلالات آوایی گفتار (بلانچت و آسیانتی^{۱۰}، ۲۰۲۲)، مشکلات شناختی (نریمانی و شربتی، ۱۳۹۴)، مشکلات حسی و هیجانی (رضایی فرد و همکاران، ۱۴۰۰)، اختلالات هماهنگی رشدی (خاساونه^{۱۱}، ۲۰۲۲)، اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی (هریسون^{۱۲}، ۲۰۲۲)، اختلال در عملکرد اجتماعی (آگلیوتیز و کالیوا^{۱۳}، ۲۰۰۸؛ والکر و هویس^{۱۴}، ۲۰۱۳) و اختلالات روانی مانند اختلالات

-
۱. Specific learning disability
  ۲. Neurodevelopmental
  ۳. McDonough
  ۴. Colvin
  ۵. Peters & Ansari
  ۶. Wagner
  ۷. Yao
  ۸. Zhang
  ۹. Crish
  ۱۰. Blanchet & Assaiante
  ۱۱. Khasawneh
  ۱۲. Harrison
  ۱۳. Agaliotis & Kalyva
  ۱۴. Walker, Hopes

مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال ...؛ غدیری صورمان آبادی و همکاران | ۱۸۵

اضطرابی و افسردگی (واندهانا^۱، ۲۰۲۲؛ نریمانی و همکاران، ۱۳۹۴) همراه هستند. اختلال یادگیری خاص یک اختلال مادام‌العمر به حساب می‌آید که ممکن است عواقب نامطلوبی برای کودکان و بزرگسالان در سطح آموزشی، اجتماعی، اقتصادی و شغلی داشته باشد (بونت^۲ و همکاران، ۲۰۲۱؛ نعمتی و همکاران، ۱۴۰۰؛ لودگوسکا و زیپتا^۳، ۲۰۱۲). یکی از پیامدهای نامطلوب این اختلال در حوزه اجتماعی، انزوای اجتماعی^۴ است (بروفاک و رینولدز^۵، ۲۰۲۲؛ رخشنده و صبحی قراملکی، ۱۴۰۱).

انزوای اجتماعی به‌عنوان فقدان عینی روابط اجتماعی یا تماس اجتماعی کم با دیگران تعریف می‌شود (وو^۶، ۲۰۲۰) و اغلب برحسب اندازه شبکه اجتماعی، تنوع شبکه یا فراوانی تماس‌ها سنجیده می‌شود (لیم^۷ و همکاران، ۲۰۲۲). انزوای اجتماعی با افسردگی، استرس، اضطراب، خودکشی، سوءتغذیه و کیفیت‌زندگی پایین مرتبط است (مورنو-تامایو^۸ و همکاران، ۲۰۲۰؛ سانتینی^۹ و همکاران، ۲۰۲۰؛ دل پوزو کروز^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۱). مطالعات نشان داده است کودکان با اختلال یادگیری خاص در مقایسه با کودکان عادی، نقایص پردازش اطلاعات بیشتری دارند و کم‌تر محبوب و بیشتر طرد شده‌اند (خاساونه^{۱۱}، ۲۰۲۱؛ نریمانی و همکاران، ۱۳۹۹). در همین راستا بروفاک و رینولدز (۲۰۲۲) دریافتند که دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص دوستان کمتری دارند، دوستان آن‌ها از نظر تحصیلی بلندپروازی کمتری دارند، در مدرسه احساس بی‌تفاوتی و تنفر بیشتری می‌کنند و به‌احتمال زیاد از دوستی دوری می‌کنند (عباسی، ۱۳۹۴) نیز نشان داد که دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص در شروع و تداوم دوستی‌های مشکل دارند و همین مشکل‌ها

-
۱. Vandhana
  ۲. Bonti
  ۳. Łodygowska & Czepita
  ۴. Social isolation
  ۵. Bruefach & Reynolds
  ۶. Wu
  ۷. Lim
  ۸. Moreno-Tamayo
  ۹. Santini
  ۱۰. del Pozo Cruz
  ۱۱. Khasawneh

ممکن است به احساس تنهایی، عزت‌نفس پایین و دیگر نقایص روانی و اجتماعی منجر شود.

از سوی دیگر دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص به علت شکست‌های مکرری که در مدرسه و منزل با آن روبرو می‌شوند، از نظر بهزیستی روانی^۱ در سطح پایین‌تری از کودکان عادی قرار دارند (آلسی^۲ و همکاران، ۲۰۱۴). بهزیستی روانی به افراد اجازه می‌دهد تا با رشد فضایل، تمرکز بر قابلیت‌ها و رشد شخصی و درک اینکه شادی از طریق خودشناسی فردی به دست می‌آید، به حداکثر ظرفیت خود دست یابند (ریف^۳، ۲۰۱۴). در واقع بهزیستی روانی به جای فعالیت‌های لذت‌بخش و پرهیز از درد، بر فرآیند و دنبال کردن ارزش‌هایی که منجر به رشد شخصی می‌شود تمرکز می‌کند، بنابراین باعث می‌شود فرد احساس زنده‌بودن و معتبر بودن کند (پینیرو-کاسیو^۴ و همکاران، ۲۰۲۱). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که بهزیستی پایین با نشانگان افسردگی و اضطراب (ساندرسکوف^۵ و همکاران، ۲۰۲۰)، مشکلات خواب (لیو^۶ و همکاران، ۲۰۲۰)، رفتار خودکشی (مک‌گری^۷ و همکاران، ۲۰۲۲)، عزت‌نفس پایین (باربالات^۸ و همکاران، ۲۰۲۲)، اختلال در روابط بین فردی (رودرت و جانکی^۹، ۲۰۲۲)، اضطراب اجتماعی (عزتی بایی و آقاجانی، ۱۴۰۱) در ارتباط است. در همین راستا، ماتوچی و سونچینی^{۱۰} (۲۰۲۱) شیوع مشکلات مربوط به بهزیستی روانی را در دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص نسبت به دانش‌آموزان عادی، بیشتر گزارش کردند. همچنین هاف^{۱۱} و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند که در افراد با اختلال

---

۱. Psychological Wellbeing

۲. Alesi

۳. Ryff

۴. Piñeiro-Cossio

۵. Sonderskov

۶. Liu

۷. MacGarry

۸. Barbalat

۹. Rudert & Janke

۱۰. Matteucci & Soncini

۱۱. Haft

مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال...؛ غدیری صورمان آبادی و همکاران | ۱۸۷

یادگیری خاص مشکلات روان‌شناختی بیشتری از قبیل، افسردگی، اضطراب، روابط بین فردی و عزت‌نفس پایین مشاهده می‌شود.

با وجود اینکه برخی از پژوهش‌ها نشان می‌دهند مؤلفه‌های بهزیستی روانی و انزوای اجتماعی ممکن است به شکل نامناسبی تحت تأثیر مشکلات آموزشی و یادگیری قرار گیرد، اما نتایج پژوهش‌ها در این حوزه متناقض و نارسا است. برای مثال پتی^۱ و همکاران (۲۰۰۳) نشان دادند که مشکلات مهارت‌های اجتماعی که به نوعی با انفصال اجتماعی در ارتباط است در کودکان با اختلال یادگیری خاص غیرکلامی بیشتر دیده می‌شود. در حالی که سنتناک^۲ و همکاران (۲۰۱۲) معتقدند کودکان با اختلال یادگیری خاص تفاوت‌هایی را در سرمایه اجتماعی نشان می‌دهند. آن‌ها دوستان کمتری در مدرسه دارند و نسبت به سایر دانش‌آموزان احساس محبوبیت کمتری می‌کنند. از سوی دیگر پژوهش‌هایی که در این حوزه انجام شده است معمولاً معطوف به بزرگ‌سالی و نوجوانی بوده و سنین کودکی اولیه و ثانویه را که مهارت‌های اجتماعی نقش تعیین‌کننده‌ای در این سنین دارند را نادیده گرفته‌اند؛ بنابراین، ضرورت پژوهشی برای پژوهشگران، روان‌شناسان و مشاوران احساس می‌شود که برداشت واضحی از بهزیستی روانی و انزوای اجتماعی کودکان با اختلال یادگیری خاص داشته باشند. از سویی دیگر، با در نظر گرفتن این که در پژوهش‌های قبلی یک ناهم‌سویی در یافته‌ها وجود دارد و نیز با توجه به اینکه در جامعه ایرانی مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی در افراد با اختلال یادگیری خاص مورد توجه قرار نگرفته است، نتایج این پژوهش، می‌تواند به آگاهی بیشتر در این زمینه کمک نماید. همچنین با توجه به آن که انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی پایین، در تمام اقشار جامعه و به‌ویژه دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص، منجر به مشکلات سلامت روان عدیده‌ای می‌شود، ضرورت انجام این پژوهش احساس می‌شود. از این رو سؤال پژوهش حاضر این است که آیا بین انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص و دانش‌آموزان عادی تفاوت وجود دارد؟

---

۱. Petti

۲. Sentenac

روش

پژوهش حاضر توصیفی از نوع پژوهش‌های علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص و عادی شهر ارومیه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود که از این جامعه با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند، نمونه‌ای با حجم ۱۷ نفر برای هر گروه انتخاب شدند، در توضیح مقدار حجم نمونه، بر اساس قاعده پیشنهادی از سوی گال و همکاران (۱۳۹۳) برای پژوهش‌های آزمایشی و نیمه‌آزمایشی، تعداد ۱۵ نفر برای هر یک از گروه‌ها کافی می‌باشد. نمونه پژوهش دو گروه کودکان با اختلال یادگیری خاص که توسط معلم به مراکز اختلال یادگیری وابسته به آموزش و پرورش کودکان استثنایی معرفی شدند و توسط یک متخصص روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص از نظر همبودی سایر اختلالات مورد بررسی قرار گرفتند و کودکان عادی که به‌منظور همسانی از نظر سن و جنسیت شبیه با نمونه دارای اختلال انتخاب‌شده بودند را شامل می‌شد. به‌منظور رعایت اصول اخلاقی پیش از شرکت دادن کودکان در پژوهش در یک جلسه توجیهی به والدین کودکان اطمینان داده شد که داده‌های پژوهش محرمانه خواهد بود و فقط باهدف پژوهش فعلی جمع‌آوری می‌شود، علاوه بر آن در مورد هدف پژوهش و شیوه اخذ داده‌ها و روش تحقیق اطلاعاتی در اختیار والدین گذاشته شد، معیار ورود به پژوهش نیز در گروه کودکان با اختلال یادگیری خاص عبارت بودند از: داشتن اختلال یادگیری خاص، قرار گرفتن در بازه سنی ۱۰ تا ۱۳ سال، داشتن هوش طبیعی بر اساس پرونده سلامت دانش‌آموز و رضایت داشتن برای شرکت در پژوهش. معیارهای ورود برای گروه کودکان عادی نیز عبارت بود از داشتن هوش طبیعی بر اساس پرونده سلامت دانش‌آموز در مدرسه و سن ۱۰ تا ۱۳ سال بود. معیار خروج از پژوهش عبارت بود از تمایل نداشتن شرکت‌کننده‌ها به ادامه همکاری در هر مرحله از پژوهش. در مورد معیار هوش طبیعی با توجه به این که همه آزمودنی‌ها در سن مدرسه بودند از پرونده سلامت آن‌ها استفاده شد و در صورتی در پژوهش شرکت داده می‌شدند

مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال...؛ غدیری صورمان آبادی و همکاران | ۱۸۹
که فاقد مشکل معرفی شده باشند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه ارزیابی انزوای اجتماعی و پرسشنامه‌ی بهزیستی کودکان استفاده شد.

پرسشنامه ارزیابی انزوای اجتماعی: این پرسشنامه توسط آشر، هایمل و رنشاو^۱ (۱۹۸۴) طراحی شده است؛ که احساس کودک از تنهایی و نارضایتی اجتماعی وی را ارزیابی می‌کند. این مقیاس شامل ۲۴ سؤال است و برای کودکان بین ۸ تا ۱۵ سال به کار می‌رود. ۸ ماده آن (عبارات ۲-۴-۲۳-۱۹-۱۵-۱۳-۱۱-۵) مربوط به سرگرمی‌ها و علائق کودک است و نمره‌ای به آن تعلق نمی‌گیرد. ولی برای ۱۶ ماده دیگر بر اساس مقیاس رتبه‌بندی لیکرت ۵ تایی نمره‌گذاری می‌شود. آشر و همکاران نشان دادند که ضریب پایایی این آزمون با استفاده از روش اسپیرمن-براون ۰/۹۱ و همچنین از طریق روش دو نیمه کردن گاتمن ۰/۹۱=۲ بود. ضریب آلفای کرونباخ نیز برابر با ۰/۸۱ به دست آمد (کسیدی^۲ و آشر، ۱۹۹۲). در ایران نیز چاری و خیر (۱۳۸۱) در پژوهشی نشان دادند که ضریب پایایی با روش بازآزمایی در فاصله زمانی ۲۵ روز بر روی ۴۱ دانش‌آموز یک مدرسه راهنمایی دخترانه نیز ۰/۴۹=۲ و آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۱ بوده است.

پرسشنامه‌ی بهزیستی کودکان استرلینگ: این پرسشنامه توسط لیدل و کارتر^۳ (۲۰۱۵) باهدف سنجش بهزیستی در کودکان ساخته شده است. سازندگان این پرسشنامه را روی دانش‌آموزان کلاس چهارم تا سال آخر دبیرستان اجرا نمودند، این پرسشنامه شامل ۱۵ سؤال می‌باشد و دارای سه زیرمؤلفه می‌باشد که سؤال یک تا شش عاطفه مثبت، سؤال هفت تا دوازده نگرش مثبت و سه سؤال آخر نیز مطلوبیت اجتماعی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. نمره‌گذاری این پرسشنامه به صورت لیکرت (هرگز= یک، خیلی کم= دو و گاهی=سه، خیلی زیاد= چهار و همیشه= پنج) می‌باشد. بررسی‌های انجام گرفته توسط سازندگان این ابزار نشان‌دهنده مناسب بودن روایی و پایایی این پرسشنامه بوده است (لیدل

---

۱. Asher, Hymel & Renshow

۲. Cassidy

۳. Liddle & Carter

و کارتر، ۲۰۱۵). همچنین در پژوهشی جدید که با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه‌ی بهزیستی کودکان استرلینگ در جامعه زاپنی انجام گرفته است، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۶ برای کل پرسشنامه گزارش شد (نیشیدا و همکاران، ۲۰۲۱)، این پرسشنامه در جامعه ایرانی مورد ارزیابی قرار نگرفته است و در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ محاسبه شده برابر با ۰/۸۳ می‌باشد.

یافته‌ها

میانگین سنی گروه اختلال یادگیری خاص $11/54 \pm 1/06$ می‌باشد و میانگین سنی گروه عادی $11/37 \pm 1/16$ بود. شاخص‌های توصیفی متغیرهای وابسته در دو گروه در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

آزمون کالموگروف - اسمیرنوف		میانگین $\pm$ انحراف استاندارد	گروه‌ها	متغیر	
سطح معنی‌داری	مقدار Z			عاطفه مثبت	بهزیستی روانی
۰/۲۵	۱/۱۷	۳/۷۹ $\pm$ ۱۹/۳۵	عادی		
۰/۱۸	۱/۵۲	۲/۴۵ $\pm$ ۸/۴۷	اختلال یادگیری خاص		
۰/۲۰	۱/۴۷	۲/۷۴ $\pm$ ۱۷/۹۴	عادی	نگرش مثبت	
۰/۶۶	۰/۸۷	۲/۱۸ $\pm$ ۸/۵۸	اختلال یادگیری خاص		
۰/۲۳	۱/۳۷	۲/۰۹ $\pm$ ۱۰/۴۱	عادی	مطلوبیت اجتماعی	
۰/۳۷	۰/۹۴	۲/۴۴ $\pm$ ۵/۶۴	اختلال یادگیری خاص		
۰/۴۴	۰/۷۸	۶/۵۴ $\pm$ ۴۲/۴۶	عادی	انزوای اجتماعی	
۰/۱۷	۱/۵۹	۴/۰۵ $\pm$ ۲۲/۵۸	ناتوانی یادگیری		

با توجه به نتایج جدول ۱، آماره Z آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای تمامی متغیرهای پژوهش در تمامی گروه‌ها معنی‌دار نمی‌باشد، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که توزیع

مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال...؛ غدیری صورمان آبادی و همکاران | ۱۹۱

متغیرها نرمال می‌باشد. همچنین نتایج بررسی پیش‌فرض‌های تحلیل واریانس چندمتغیره حاکی از آن است که پیش‌فرض‌های عدم معنی‌داری آزمون ام‌باکس ($f=0/19$) و لوین ($sig=0/31$) و لوین ($p>0/05$) برای همه متغیرها محقق شده است، بنابراین برای پاسخ به سؤالات پژوهش استفاده از روش تحلیل واریانس چندمتغیره بلامانع است. با توجه به اینکه لامبدای ویلکس محاسبه شده ($P< 0/001$ ، $F(29 و 4) = 170/42$) معنی‌دار است به این معنی است که حداقل یکی از متغیرها در دو گروه تفاوت معنی‌داری با یکدیگر دارد. برای پاسخ به این سؤال که کدام‌یک از متغیرهای وابسته پژوهش در دو گروه تفاوت معنی‌داری دارند از تحلیل واریانس تک متغیره استفاده شده است که در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲. تحلیل واریانس چندمتغیره برای متغیرهای پژوهش

منبع	متغیر وابسته	مجموع مجدورات	درجه آزادی	میانگین مجدورات	F	sig	ضریب اتا
گروه	عاطفه مثبت	۱۰۰۶/۶۱	۱	۱۰۰۶/۶۱	۹۸/۷۷	۰/۰۰۰۱	۰/۷۵۵
	نگرش مثبت	۷۴۳/۵۵	۱	۷۴۳/۵۵	۱۲۰/۷۴	۰/۰۰۰۱	۰/۷۹۱
	مطلوبیت اجتماعی	۱۹۲/۹۷	۱	۱۹۲/۹۷	۳۷/۱۹	۰/۰۰۰۱	۰/۵۳۸
	انزوای اجتماعی	۸۴۰/۰۲	۱	۸۴۰/۰۲	۶/۹۸	۰/۰۱	۰/۱۷۹
خطا	عاطفه مثبت	۳۲۶/۱۱	۳۲	۱۰/۱۹			
	نگرش مثبت	۱۹۷/۰۵	۳۲	۶/۱۵			
	مطلوبیت اجتماعی	۱۶۶/۰۰	۳۲	۵/۱۸			
	انزوای اجتماعی	۳۸۴۶/۵۸	۳۲	۱۲۰/۲۰			

نتایج به دست آمده از تحلیل واریانس تک متغیره (جدول ۲) نشان می‌دهد دو گروه اختلال یادگیری خاص و عادی از نظر زیرمؤلفه‌های بهزیستی روانی (عاطفه مثبت، نگرش مثبت و مطلوبیت اجتماعی) و همچنین انزوای اجتماعی با یکدیگر تفاوت معنی‌داری دارند. از طرفی با مشاهده اندازه اثر محاسبه شده در جدول ۲ چنین به نظر می‌رسد تفاوت در گروه‌ها به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۹، ۰/۵۳، ۰/۱۷ درصد از واریانس متغیرهای عاطفه مثبت، نگرش مثبت و مطلوبیت اجتماعی و همچنین انزوای اجتماعی را تبیین می‌کند. در کل نتایج به دست

آمده از پژوهش زیر نشان می‌دهد گروه عادی نسبت به گروه اختلال یادگیری خاص از بهزیستی روانی بیشتر برخوردار است و همچنین انزوای اجتماعی کمتری را تجربه می‌نماید.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر باهدف بررسی مقایسه‌ای انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص و دانش‌آموزان عادی انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که بین انزوای اجتماعی در دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص و عادی تفاوت وجود دارد. این یافته با برخی از نتایج بروفاک و رینولدز (۲۰۲۲)، خاساونه (۲۰۲۱)، عزتی‌بابی و آقاجانی (۱۴۰۱)، رخشنده و صبحی قراملکی (۱۴۰۱)، نعمتی و همکاران (۱۴۰۰) و نریمانی و همکاران (۱۳۹۹) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص به دلیل ضعف در مهارت‌های اجتماعی و مشکلاتی که در زمینه‌ی سازگاری با دیگران دارند، کفایت اجتماعی پایینی دارند که به ترس از اشتباه در مقابل دیگران، یا ارزیابی منفی توسط دیگران و به دنبال آن به انزوای اجتماعی می‌انجامد (عزتی‌بابی و آقاجانی، ۱۴۰۱). همچنین با توجه به این که دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص محیط خانوادگی پراسترسی تجربه می‌کنند و مهارت‌های بین‌فردی و اجتماعی کمتری نسبت به کودکان عادی دارند، بیشتر در معرض اضطراب اجتماعی قرار می‌گیرند که این حالت اضطراب بالا موجب انزوای اجتماعی و گوشه‌گیری این دانش‌آموزان در مدرسه و در ارتباط با همسالان می‌شود و در نهایت سبب می‌شود که این دانش‌آموزان محبوبیت کمتری در بین همسالان داشته باشند و مشارکت کمتری در مقایسه با دانش‌آموزان عادی از خود نشان دهند (لودگوسکا و زیپتا، ۲۰۱۲). از سویی دیگر، دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص، پس از یک تجربه ناخوشایند در روابط اجتماعی، به پردازش ذهنی موقعیت پرداخته و محتویات ذهنی خود را درباره موقعیت با استفاده از انواع راهبرد اجتناب شناختی تغییر می‌دهند و تلاش می‌کنند تا از تمهیدات اجتنابی برای رهایی از افکار نگران‌کننده درباره موقعیت اجتماعی خویش بهره‌جویند؛ به نظر می‌رسد استفاده از راهبردهای اجتنابی در مواجهه با رویدادهای اجتماعی و تماس‌های بین‌فردی، به انزوای

مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال...؛ غدیری صورمان آبادی و همکاران | ۱۹۳

بیشتر این افراد در روابط بین‌فردی منجر می‌شود (رخشنده و صبحی قراملکی، ۱۴۰۱). علاوه بر این می‌توان اظهار داشت که دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص آمادگی بیشتری برای طرد شدن از سوی هم‌تایان خود دارند و مفهوم خود ضعیفی را نیز تجربه می‌کنند که این مشکلات بیشتر به فقدان مهارت‌ها در برقراری و نگهداری روابط اجتماعی نسبت داده می‌شود؛ به دلیل وجود این مشکلات، احتمالاً تلاش همسالان‌شان برای برقراری ارتباط را نیز به‌غلط تفسیر می‌کنند و آن را خصمانه می‌دانند (آگلیوتیز و کالیوا، ۲۰۰۸). در واقع افرادی که حساسیت به طرد شدن دارند در موقعیت‌های بین‌فردی به شکل اضطراب‌آمیز نسبت به علائم طرد حساسیت نشان می‌دهند؛ شرایط مبهم را سریعاً یک پیام طرد تعبیر می‌کنند و شدیداً به آن واکنش نشان می‌دهند (والکر و هوپس، ۲۰۱۳). بر اساس نتایج پژوهش‌های پیشین، دانش‌آموزانی که حساسیت به طرد بالایی دارند به احتمال بیشتری در روابط خود شکست می‌خورند و منزوی‌تر هستند (نریمانی و همکاران، ۱۳۹۹). همچنین عدم پاسخگویی به نیازهای این دانش‌آموزان، نشان دادن بی‌حوصلگی و در ناراحتی نگه‌داشتن این کودکان و نوجوانان است که تأثیرات بسیار مخربی در آنان بر جای می‌گذارد (نعمتی و همکاران، ۱۴۰۰) که این امر به انزوای بیشتر آن‌ها منتهی می‌شود.

یافته‌ی دیگر پژوهش حاضر این بود که بین بهزیستی روانی در دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص و عادی تفاوت وجود دارد. رضایی‌فرد و همکاران (۱۴۰۰)، نریمانی و شربتی (۱۳۹۴)، نریمانی و همکاران (۱۳۹۴)، ماتوچی و سونچینی (۲۰۲۱)، هاف و همکاران (۲۰۱۹) همسو است. در تبیین این نتیجه می‌توان عنوان کرد که دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص در پایداری و ثبات هیجانی مشکل دارند، این افراد واکنش‌های شدیدتری در رویارویی با موقعیت‌های هیجانی دارند و در شرایط مشابه، یکسان و باثبات عمل نمی‌کنند؛ همچنین این افراد کندتر از همسالان خود محرک‌های محیطی را جذب می‌کنند و شبیه کودکان کوچک‌تر عمل می‌کنند و همواره مشکلاتی را در زمینه نارسایی‌های شناختی و پردازش هیجانی دارند (رضایی‌فرد و همکاران، ۱۴۰۰)؛ بنابراین

ممکن است این نتیجه ناشی از این باشد که افرادی که از نظر پردازش هیجانی از سبک‌های شناختی ضعیف‌تری مانند نشخوارگری، فاجعه‌انگاری و ملامت خویش استفاده می‌کنند، نسبت به سایر افراد در برابر مشکلات هیجانی آسیب‌پذیرتر هستند و در نتیجه بهزیستی روانی پایینی دارند. علاوه بر این، نریمانی و شرتی (۱۳۹۴) نشان دادند که دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص با وجود هوش بهر بهنجار، عملاً نمی‌توانند در زمینه پیشرفت تحصیلی با دیگر دانش‌آموزان همراه گردند؛ به همین جهت اغلب این دانش‌آموزان را به منزله‌ی فرد عقب‌مانده، تنبل یا بی‌انگیزه می‌پندارند و از لحاظ اجتماعی آن‌ها را طرد می‌کنند که این خود به مرور زمان زمینه را برای دگرگونی‌های رفتاری-هیجانی در آن‌ها فراهم می‌آورد، چرا که از طرفی اضطراب آن‌ها در مقابل تقاضاهایی که محیط تحصیلی ایجاد می‌نماید، افزایش می‌یابد و پس از شکست‌های مستمر و یأس ناشی از عدم یادگیری، دچار احساس شرم و تحقیر می‌شوند که با گذشت زمان این احساس‌ها عمیق‌تر می‌شود، به گونه‌ای که می‌تواند به احساس اضطراب، افسردگی، خودکم‌بینی و در نتیجه بهزیستی روانی پایین منجر گردد. همچنین دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص، به دلیل روبروشدن مکرر با تجربه‌های منفی و ناکام‌کننده‌ی تحصیلی و اجتماعی، بیشتر از راهبردهای مقابله‌ای ناسازگارانه و منفی استفاده می‌کنند و در نتیجه مشکلات خلقی (افسردگی، اضطراب، غمگینی، احساس تنهایی و غیره) و بهزیستی روانی ضعیفی را تجربه می‌کنند (نریمانی و همکاران، ۱۳۹۴).

پژوهش حاضر علی‌رغم داشتن یافته‌های ارزشمند، مانند بسیاری از پژوهش‌ها با محدودیت‌هایی همراه بود. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر محدود بودن نمونه پژوهش به سن، جنسیت (پسران)، استفاده از ابزار خودگزارشی و همچنین محدودده‌ی جغرافیایی خاص بود که در تعمیم نتایج باید جانب احتیاط رعایت شود. با توجه به نتایج این پژوهش مبنی بر انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی پایین در دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص، می‌توان به مسئولان و صاحب‌نظران حیطه مشکلات یادگیری، پیشنهاد نمود که به مشکلات اجتماعی- روان‌شناختی کودکان با اختلال یادگیری خاص بیشتر

مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال ...؛ غدیری سورمان آبادی و همکاران | ۱۹۵
توجه کنند و مداخلاتی در جهت بهبود این مشکلات فراهم آورند. همچنین، برگزاری
کارگاه‌های آموزشی مبنی بر آموزش مهارت‌های اجتماعی و راهبردهای مقابله با مشکلات
روانی جهت بهبود بهزیستی روانی، توسط مشاوران و روان‌شناسان توصیه می‌شود.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

سپاسگزاری

بدین وسیله پژوهشگران از تمامی شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر تقدیر و تشکر
می‌کنند.

ORCID

Farhad Ghadiri Sourman
Abadi

<http://orcid.org/0000-0003-2524-2156>

Karim bdolmohammadi

<http://orcid.org/0000-0002-2952-9798>

Asgar Alimohammadi

<http://orcid.org/0000-0001-8173-705X>

منابع

- چاری، مسعود حسین، خیر، محمد. (۱۳۸۱). بررسی کارایی یک مقیاس برای سنجش احساس تنهایی در دانش‌آموزان دوره راهنمایی. *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، ۳۷(۱): ۴۶-۵۹.
- رخشنده، لیلی، صبحی قراملکی، ناصر. (۱۴۰۱). مقایسه بیانگری هیجانی، اجتناب شناختی و مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان با و بدون مشکلات یادگیری خاص. *ناتوانی‌های یادگیری*. ۱۱(۳): ۶۲-۷۵.
- رضایی‌فرد، اکبر، مؤمنی، افسانه، عقیقی، آرش، دانشمندی، سعیده. (۱۴۰۰). مقایسه خودتنظیمی انگیزشی، پردازش هیجانی و حسی در دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص و دانش‌آموزان بهنجار. *ناتوانی‌های یادگیری*. ۱۰(۳): ۳۴۴-۳۵۵.
- عباسی، مسلم. (۱۳۹۴). مقایسه‌ی بهزیستی اجتماعی و اضطراب اجتماعی در دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری خاص. *ناتوانی‌های یادگیری*. ۵(۲): ۷۴-۹۱.
- عزتی بابی، مریم، آقاجانی، سیف‌اله. (۱۴۰۱). مقایسه اضطراب اجتماعی با رفتار قلدری - قربانی در دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری. *ناتوانی‌های یادگیری*. ۱۲(۱): ۶۲-۷۲.
- گال، مردیت دامین، گال، جویس و بورگ، والتر (۱۳۹۶). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روانشناسی. ترجمه: نصر اصفهانی، احمدرضا و همکاران. تهران: انتشارات سمت. (تاریخ انتشار نسخه اصلی، ۱۹۶۳).
- نریمانی، محمد، آقاجانی، سیف‌اله، محسن‌پور، زینب. (۱۳۹۹). مقایسه مشارکت گروهی و حساسیت به طرد در دانش‌آموزان با و بدون اختلال یادگیری. *ناتوانی‌های یادگیری*. ۱۰(۱): ۱۸۷-۱۹۹.
- نریمانی، محمد، پرزور، پرویز، بشرپور، سجاد. (۱۳۹۴). مقایسه‌ی تنظیم خلق منفی و بیانگری هیجانی در دانش‌آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص. *پژوهش در نظام‌های آموزشی*. ۹(۳۱): ۶۹-۹۰.
- نریمانی، محمد، شربتی، انوشیروان. (۱۳۹۴). مقایسه‌ی حساسیت اضطرابی و عملکرد شناختی در دانش‌آموزان با و بدون نارسا نویسی. *ناتوانی‌های یادگیری*. ۴(۴): ۸۵-۱۰۰.

مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال...؛ غدیری صورمان آبادی و همکاران | ۱۹۷

نعمتی، شهرزاد، بدری گرگری، رحیم، عرفانی، سجاد. (۱۴۰۰). شفقت به خود و بهزیستی تحصیلی در دانش‌آموزان دارای ناتوانی یادگیری خاص و عادی. *ناتوانی‌های یادگیری*.

۷۹-۶۴:(۱)۱۱

References

- Agaliotis, I., & Kalyva, E. (۲۰۰۸). Nonverbal social interaction skills of children with learning disabilities. *Research in developmental disabilities*, 29(۱), ۱-۱۰.
- Alesi, M., Rappo, G., & Pepi, A. (۲۰۱۴). Depression, anxiety at school and self-esteem in children with learning disabilities. *Journal of psychological abnormalities*, ۱-۸.
- Barbalat, G., Plasse, J., Gauthier, E., Verdoux, H., Quiles, C., Dubreucq, J., et al. (۲۰۲۲). The central role of self-esteem in the quality of life of patients with mental disorders. *Scientific Reports*. ۱۲, ۷۸۵۲.
- Blanchet, M., & Assaiante, C. (۲۰۲۲). Specific Learning Disorder in Children and Adolescents, a Scoping Review on Motor Impairments and Their Potential Impacts. *Children*, 9(۶), ۸۹۲.
- Bonti, E., Giannoglou, S., Georgitsi, M., Sofologi, M., Porfyri, G. N., Mousioni, A., ... & Diakogiannis, I. (۲۰۲۱). Clinical Profiles and Socio-Demographic Characteristics of Adults with Specific Learning Disorder in Northern Greece. *Brain Sciences*, 11(۵), ۶۰۲.
- Bruefach, T., & Reynolds, J. R. (۲۰۲۲). Social isolation and achievement of students with learning disabilities. *Social Science Research*, 104, ۱۰۲۶۶۷.
- Cassidy J, Asher SR. Loneliness and peer relations in young children. *Child development*. ۱۹۹۲; ۶۳(۲):۳۵۰-۶۵. [DOI: ۱۰,۱۱۱۱/j.۱۴۶۷-۸۶۲۴,۱۹۹۲.tb.۱۶۳۲.x]
- Colvin, M. K., Reesman, J., & Glen, T. (۲۰۲۲). Reforming learning disorder diagnosis following COVID-۱۹ educational disruption. *Nature Reviews Psychology*, 1(۵), ۲۵۱-۲۵۲.
- Crish, K. S. (۲۰۲۲). *The Impact of Language Impairment on Learning Disabilities in Writing for K-12 Students: A Meta-Analytic Investigation* (Doctoral dissertation, Youngstown State University).
- Del Pozo Cruz, B., Perales, F., Alfonso-Rosa, R. M., & del Pozo-Cruz, J. (۲۰۲۱). Impact of social isolation on physical functioning among older adults: a ۹-year longitudinal study of a US-representative sample. *American journal of preventive medicine*, 61(۲), ۱۵۸-۱۶۴.
- Haft, S. L., Chen, T., LeBlanc, C., Tencza, F., & Hoeft, F. (۲۰۱۹). Impact of mentoring on socio-emotional and mental health outcomes of youth

- with learning disabilities and attention-deficit hyperactivity disorder. *Child and adolescent mental health*, 24(۴), ۳۱۸-۳۲۸.
- Harrison, A. G. (۲۰۲۲). Attention Deficit Hyperactivity Disorder, Learning Disorders, and Other Incentivized Diagnoses—A Special Issue for Psychologists. *Psychological Injury and Law*, 15(۳), ۲۲۷-۲۳۵.
- Khasawneh, M. A. S. (۲۰۲۱). Social competence for students with learning disabilities in English. *Technium Soc. Sci. J.*, 23, ۱۶.
- Khasawneh, M. A. S. (۲۰۲۲). Developing the skills of visual-motor coordination disorder among students with learning disabilities. *Science and Education*, 3(۹), ۲۸۴-۲۹۴.
- Liddle, I., & Carter, G. F. A. (۲۰۱۵). Emotional and psychological well-being in children: The development and validation of the Stirling children's well-being scale. *Educational Psychology in Practice*. 31(۲): ۱۷۴-۱۸۵.
- Lim, M., Van Hulst, A., Pisanu, S., & Merry, L. (۲۰۲۲). Social Isolation, Loneliness and Health: A Descriptive Study of the Experiences of Migrant Mothers with Young Children (۰-۵ Years Old) at La Maison Bleue. *Frontiers in Global Women's Health*, 3, ۸۲۳۶۳۲.
- Liu, S., Yang, L., Zhang, C., Xiang, Y., Liu, Z., Hu, S., et al. (۲۰۲۰). Online mental health services in China during the COVID-۱۹ outbreak. *Correspondence*. ۷(۴): ۱۷-۱۸.
- Łodygowska, E., & Czepita, D. A. (۲۰۱۲, January). School phobia in children with dyslexia. In *Annales Academiae Medicae Stetinensis*. ۵۸(۱): ۶۶-۷۰.
- MacGarry, D., Grogan, K., O'Connor, C., Gaffney, P., & Nearchou, F. (۲۰۲۲). The impact of patient suicidal behavior on the personal and professional well-being of mental health providers: A systematic review. *Clinical Psychology: Science and Practice*. 29(۲): ۱۰۰-۱۱۶.
- Matteucci, M. C., & Soncini, A. (۲۰۲۱). Self-efficacy and psychological well-being in a sample of Italian university students with and without Specific Learning Disorder. *Research in Developmental Disabilities*, 110, ۱۰۳۸۵۸.
- McDonough, E. M., Flanagan, D. P., Sy, M., & Alfonso, V. C. (۲۰۱۷). Specific learning disorder. In *Handbook of DSM-5 disorders in children and adolescents* (pp. ۷۷-۱۰۴). Springer, Cham.
- Moreno-Tamayo, K., Manrique-Espinoza, B., Ramírez-García, E., & Sánchez-García, S. (۲۰۲۰). Social isolation undermines quality of life in older adults. *International Psychogeriatrics*, 32(۱۱), ۱۲۸۳-۱۲۹۲.
- Nishida, C., Ishimoto, Y., Takizawa, Y., Katayama, T., & Matsumoto, Y. (۲۰۲۱). Preliminary evidence for the reliability and validity of the Stirling Children's Well-being Scale (SCWBS) with Japanese children. *Int. J. Educ. Res.* ۲(۲): ۱۰۰۰۳۴.

- Peters, L., & Ansari, D. (۲۰۱۹). Are specific learning disorders truly specific, and are they disorders?. *Trends in Neuroscience and Education*, 17, ۱۰۰-۱۱۵.
- Petti, V. L., Voelker, S. L., Shore, D. L., & Hayman-Abello, S. E. (۲۰۰۳). Perception of nonverbal emotion cues by children with nonverbal learning disabilities. *Journal of Developmental and Physical Disabilities*, 15, ۲۳-۳۶.
- Piñeiro-Cossio, J., Fernández-Martínez, A., Nuviala, A., Pérez-Ordás, R. (۲۰۲۱). Psychological Wellbeing in Physical Education and School Sports: A Systematic Review. *Int. J. Environ. Res. Public Health*. ۱۸, ۸۶۴.
- Rudert, S. C., & Janke, S. (۲۰۲۲). Call me maybe: Risk factors of impaired social contact during the COVID-۱۹ pandemic and associations with well-being. *The British journal of social psychology*, Advance online publication. ۱-۲۲.
- Ryff, C. D. (۲۰۱۸). Well-Being With Soul: Science in Pursuit of Human Potential. *Perspectives on psychological science: a journal of the Association for Psychological Science*. 13(۲): ۲۴۲-۲۴۸.
- Santini, Z. I., Jose, P. E., Cornwell, E. Y., Koyanagi, A., Nielsen, L., Hinrichsen, C., ... & Koushede, V. (۲۰۲۰). Social disconnectedness, perceived isolation, and symptoms of depression and anxiety among older Americans (NSHAP): a longitudinal mediation analysis. *The Lancet Public Health*, 5(۱), e۶۲-e۷۰.
- Sentenac, M., Arnaud, C., Gavin, A., Molcho, M., Gabhainn, S. N., & Godeau, E. (۲۰۱۲). Peer victimization among school-aged children with chronic conditions. *Epidemiologic reviews*, 34(۱), ۱۲۰-۱۲۸.
- Sonderskov, K.M., Dinesen, P.T., Santini, Z.I., Ostergaard, S.D. (۲۰۲۰). The depressive state of Denmark during the COVID-۱۹ pandemic. *Acta Neuropsychiatr*. ۳۲:۲۲۶-۸.
- Vandhana, S. (۲۰۲۲). Anxiety and depression among children with learning disability and their parents. *Journal of Positive School Psychology*, 6(۲), ۲۲۳۳-۲۲۴۰.
- Wagner, R. K., Zirps, F. A., Edwards, A. A., Wood, S. G., Joyner, R. E., Becker, B. J., ... & Beal, B. (۲۰۲۰). The prevalence of dyslexia: A new approach to its estimation. *Journal of learning disabilities*, 53(۵), ۳۵۴-۳۶۵.
- Walker, D., & Hopes, J. (۲۰۱۳). Maston evaluation of social skills with youngsters. McGraw- Hill
- Wu, B. (۲۰۲۰). Social isolation and loneliness among older adults in the context of COVID-۱۹: a global challenge. *Global health research and policy*, 5(۱), ۲۷.

- Yao, M., Wang, J., Liu, P., Guo, Y., Xie, Y., Zhang, L., ... & Chi, X. (۲۰۲۲). Development, Reliability, and Validity of the Preschool Learning Skills Scale: A Tool for Early Identification of Preschoolers at Risk of Learning Disorder in Mainland China. *Frontiers in neurology*, ۱۴۶۵.
- Zhang, X., Räsänen, P., Koponen, T., Aunola, K., Lerkkanen, M. K., & Nurmi, J. E. (۲۰۲۰). Early cognitive precursors of children's mathematics learning disability and persistent low achievement: A ۵-year longitudinal study. *Child development*, 91(۱), ۷-۲۷.

استناد به این مقاله: غدیری صورمان آبادی، فرهاد، عبدالمحمدی، کریم، علیمحمدی، عسگر. (۱۴۰۳). مقایسه انزوای اجتماعی و بهزیستی روانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص و عادی، *روان‌شناسی افراد استثنایی*، ۱۴(۵۳)، ۱۷۹-۲۰۰. DOI: ۱۰,۲۲۰۵۴/JPE.۲۰۲۳,۷۳۲۶۹,۲۵۶۴

Psychology of Exceptional Individuals is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial ۴,۰ International License.